

Zadeva C-376/22

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

10. junij 2022

Predložitveno sodišče:

Verwaltungsgerichtshof (Avstrija)

Datum predložitvene odločbe:

24. maj 2022

Revidentke:

Google Ireland Limited

Meta Platforms Ireland Limited

Tik Tok Technology Limited

Tožena stranka:

Kommunikationsbehörde Austria (Komm Austria)

Predmet postopka v glavni stvari

Kommunikationsplattformen-Gesetz (zakon o komunikacijskih platformah) –
Direktiva 2000/31/ES – Direktiva 2010/13/EU – Ukrep, naravnani proti določeni
storitvi informacijske družbe

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Razlaga prava Unije, člen 267 PDEU

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Ali treba člen 3(4)(a)(ii) Direktive 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta
z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe,

zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (Direktiva o elektronskem poslovanju) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 25, str. 399) razlagati tako, da se za ukrep, naravnani proti „storitvi informacijske družbe“, lahko šteje tudi zakonski ukrep, ki se nanaša na splošno opredeljeno kategorijo določenih storitev informacijske družbe (kot so komunikacijske platforme), ali pa mora biti za podanost ukrepa v smislu te določbe sprejeta odločitev glede konkretnega primera (na primer v zvezi s poimensko opredeljeno komunikacijsko platformo)?

2. Ali je treba člen 3(5) Direktive 2000/31 razlagati tako, da opustitev (naknadne) obvestitve Komisije in države članice sedeža o sprejetem ukrepu, ki mora biti v skladu s to določbo v nujnem primeru podana „čim prej“, pomeni, da tega ukrepa – po poteku obdobja, ki zadošča za (naknadno) obvestitev – za določeno storitev ni dopustno uporabiti?

3. Ali člen 28a(1) Direktive 2010/13/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. marca 2010 o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev (Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah) (UL 2010, L 95, str. 1), kakor je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2018/1808 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o spremembi Direktive 2010/13/EU o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev (Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah) glede na spreminjajoče se tržne razmere (UL 2018, L 303, str. 69), nasprotuje uporabi ukrepa v skladu s členom 3(4) Direktive 2000/31, ki se ne nanaša na programe in videe, ki jih ustvarijo uporabniki, objavljene na platformi za izmenjavo videov?

Navedene določbe prava Skupnosti

Direktiva 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (Direktiva o elektronskem poslovanju – Direktiva o e-poslovanju)

Direktiva 2010/13/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. marca 2010 o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev (Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah)

Navedene nacionalne določbe

Bundesgesetz über Maßnahmen zum Schutz der Nutzer auf Kommunikationsplattformen (zvezni zakon o ukrepih za zaščito uporabnikov na komunikacijskih platformah) (Kommunikationsplattformen-Gesetz – KoPI-G) (zakon o komunikacijskih platformah, v nadaljevanju: KoPI-G)

Člen 1. (1) Namen tega zveznega zakona je zagotavljanje odgovornega in transparentnega obravnavanja obvestil uporabnikov glede vsebin, navedenih v nadaljevanju, na komunikacijskih platformah, in takojšnjo obravnavanje takšnih obvestil.

(4) Ponudniki storitev platform za izmenjavo videov (člen 2, točka 12) so glede tam objavljenih programov (člen 2, točka 9) in videov, ki jih ustvariyo uporabniki (člen 2, točka 7), izvzeti iz obveznosti po tem zveznem zakonu.

(5) Na zahtevo ponudnika storitev mora nadzorni organ ugotoviti, ali ta ponudnik spada na področje uporabe tega zveznega zakona.

Člen 3. (1) Ponudniki storitev morajo zagotoviti učinkovit in transparenten postopek za obravnavanje in reševanje obvestil o domnevno nezakonitih vsebinah, ki so na voljo na komunikacijski platformi.

Člen 4. (1) Ponudniki storitev so dolžni letno, v primeru komunikacijskih platform z več kot milijonom registriranih uporabnikov pa polletno, pripraviti poročilo o obravnavanju obvestil o domnevno nezakonitih vsebinah. Poročilo se predloži nadzornemu organu najpozneje en mesec po koncu obdobja, ki ga zajema poročilo, in se hkrati objavi na spletni strani ponudnika, tako da je stalno in preprosto dostopno.

Člen 8. (1) Nadzorni organ v smislu tega zveznega zakona je Kommunikationsbehörde Austria (organ za komunikacije Avstrija), ustanovljen v skladu s členom 1 KOG.

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka

- 1 Avstrijski zakon o komunikacijskih platformah (v nadaljevanju: KoPI-G), katerega namen je krepitev „odgovornosti za platforme“ ponudnikov takih platform, zajema domače in tuje ponudnike in jih med drugim zavezuje, da vzpostavijo postopek obveščanja in preverjanja v zvezi z domnevno nezakonitimi vsebinami, pripravljajo in objavljajo redna pregledna poročila o obravnavanju zadevnih obvestil ter določijo odgovorne predstavnike in pooblaščenca za vročitve.
- 2 Nadzor nad platformami opravlja Kommunikationsbehörde Austria (KommAustria) (organ za komunikacije Avstrija, v nadaljevanju: KommAustria), ki lahko v primeru kršitev izreče denarne kazni.
- 3 KoPI-G je primer pravnega predpisa, kakršnega so ali naj bi sprejeli že v različnih državah članicah na področjih, kot so odstranjevanje nezakonitih spletnih vsebin, dolžnost skrbnosti, postopki za obveščanje in ukrepanje ter transparentnost. Po mnenju avstrijskega zakonodajalca so bili zaradi nujnosti na tem področju potrebni nacionalni ukrepi, dokler ne bo vzpostavljena evropska ureditev.

- 4 Avstrijski zakonodajalec je domneval, da so ukrepi iz KoPI-G skladni z Direktivo 2000/31/ES. Vendar revidentke trdijo, da načelo države izvora iz te direktive nasprotuje uporabi KoPI-G za njihovo dejavnost. Ker je treba prvo revidentko (Google Ireland Limited) in tretjo revidentko (Tik Tok Technology Limited) šteti tudi za ponudnici platforme za izmenjavo videov, se postavlja tudi vprašanje, ali glede na člen 28a Direktive 2010/13/EU načelo države izvora, posebej določeno za platforme za izmenjavo videov, nasprotuje uporabi KoPI-G za tiste vsebine teh platform, ki niso programi ali videi, ki jih ustvarijo uporabniki.
- 5 V vsakem od treh postopkov v glavni stvari, ki so bili združeni, gre za vprašanje uporabe KoPI-G za ponudnika komunikacijske platforme s sedežem na Irskem. Vse tri revidentke so predlagale, naj se ugotovi, da se KoPI-G zanje ne uporablja. KommAustria je v vseh treh primerih ugotovila, da se KoPI-G uporablja, kar prizadeti ponudniki vsakokrat izpodbijajo s pritožbami pri Bundesverwaltungsgericht (zvezno upravno sodišče, Avstrija).
- 6 Bundesverwaltungsgericht (zvezno upravno sodišče) je vse pritožbe zavrnilo kot neutemeljene. V bistvenem je navedlo, da načelo izvora iz Direktive 2000/31 ne velja brez omejitev in da so odstopanja potrebna zlasti za ohranitev ali doseganje visoke ravni zaščite za dobrine visoke vrednosti (npr. zaščita mladoletnikov ali zaščita človekovega dostojanstva). KoPI-G naj bi sledil tem ciljem in naj bi ob tem ustvaril le zakonsko podlago za konkretne ukrepe v posameznih primerih. Ugotovitev neuporabnosti naj bi bila zahtevana že pred določitvijo konkretnih ukrepov in s tem pred individualizacijo posameznih ponudnikov. Konkretni ukrepi zoper posamezne naslovnike pa se lahko sprejmejo šele v primeru večkratnih kršitev, KoPI-G naj bi vzpostavil le potrebno pravno podlago in naj zato ne bi bil v nasprotju z načelom izvora iz Direktive 2000/31.
- 7 Bundesverwaltungsgericht (zvezno upravno sodišče) je poleg tega ugotovilo, da doslej v državi sedeža revidentk ni bila vložena zahteva, naj same sprejmejo ukrepe. Tudi Evropski komisiji ni bilo posredovano predhodno obvestilo o takšnih omejevalnih ukrepih. Prav tako niso bili sprejeti ukrepi v smislu člena 3(4) Direktive 2000/31 – vzpostavljena je bila le zakonska podlaga, ki je za to potrebna. KoPI-G sicer ne predvideva, da se od države sedeža zahteva sprejetje ukrepov ali da se o tem obvesti Evropsko komisijo. Tudi naknadno obvestilo ni predvideno. Vendar je bil v okviru razlage, skladne z direktivo, pri sprejetju ukrepov uporabljen člen 23(1) in (2) zakona o e-poslovanju, s katerim se je v nacionalno pravo prenesel člen 3(4)(b) in (5) Direktive 2000/31. V zvezi s platformami za izmenjavo videov je Bundesverwaltungsgericht (zvezno upravno sodišče) navedlo, da KoPI-G določa, da so ponudniki platform za izmenjavo videov glede programov in videov, ki jih ustvarijo uporabniki, ki na voljo na teh platformah, izvzeti iz obveznosti po tem zakonu.
- 8 V reviziji zoper te ugotovitve Bundesverwaltungsgericht (zvezno upravno sodišče) revidentke trdijo, da je bila uporabnost KoPI-G za njihove platforme nepravilno potrjena. Ker Irska in Komisija nista bili obveščeni, zakon zanje ne bi smel veljati, ker jim nalaga neposredne obveznosti (npr. vzpostavitev postopka za

obveščanje in nadzor), kar je v nasprotju z načelom države izvora. Poleg tako se v posameznem primeru ni preizkusila omejitev prostega pretoka storitev, uvedena z KoPI-G, in obveznosti, določene s tem zakonom, naj bi bile nesorazmerne.

- 9 Prva in tretja vlagateljica revizije poleg tega trdita, da je bilo kršeno tudi načelo države izvora iz Direktive 2010/13, saj naj bile po ugotovitvah Bundesverwaltungsgericht (zvezno upravno sodišče) zajete tudi storitve, pri katerih gre za storitve platforme za izmenjavo videov. Tudi komentarji k videom naj bi bili del storitev platforme za izmenjavo videov.

Kratka predstavitev in obrazložitev predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 10 Ni sporno, da so storitve, ki jih vlagateljice revizije ponujajo (tudi) v Avstriji, storitve informacijske družbe v smislu člena 2(a) Direktive 2000/31. Verwaltungsgerichtshof (vrhovno upravno sodišče, Avstrija) izhaja iz tega, da je treba te storitve obravnavati kot komunikacijske platforme v smislu KoPI-G, in da za vlagateljice revizije velja ta zakon. Prva in tretja vlagateljica revizije sta tudi ponudnici storitev platform za izmenjavo videov, ki so izvzete iz obveznosti po KoPI-G v zvezi z objavljenimi programi in videi, ki jih ustvarijo ponudniki, ne pa tudi v zvezi z drugimi sporočili ali predstavitvami z intelektualno vsebino (zlasti komentarji), ki se razširjajo na teh platformah.

Vprašanje 1

- 11 V skladu s členom 3(2) Direktive 2000/31 države članice ne smejo omejevati svobode zagotavljanja storitev informacijske družbe iz druge države članice zaradi razlogov, ki spadajo na koordinirano področje. V skladu s členom 2(h) Direktive 2000/31 koordinirano področje zajema zahteve, določene v pravnih sistemih držav članic za ponudnike storitev informacijske družbe ali storitve informacijske družbe, ne glede na to ali so splošne narave ali posebej določene.
- 12 KoPI-G vsebuje vrsto določb, ki določajo nekatere dolžnosti ravnanja za domače in tuje ponudnike storitev, ne da bi bil izdan posamezen-konkreten pravni akt (npr. vzpostavitev sistema obveščanja in preverjanja). Šele če te obveznosti niso izpolnjene lahko nadzorni organ sprejme izvršilne ukrepe ali izreče denarne kazni. Poleg tega lahko ponudniki storitev nadzornemu organu predlagajo, naj ugotovi, ali spadajo na področje uporabe tega zakona. Te ugotovitve se sprejmejo glede na konkretne komunikacijske platforme, ki jih ponuja predlagatelj.
- 13 Predložitveno sodišče meni, da KoPI-G z obveznostmi, določenimi v tem zakonu, določa zahteve za opravljanje dejavnosti storitve informacijske družbe in zato zadeva koordinirano področje v smislu člena 2(h) Direktive 2000/31. Zato je treba preveriti, ali so izpolnjeni pogoji za odstopanje od člena 3(2) direktive.
- 14 Za to morajo biti kumulativno izpolnjeni trije pogoji. Prvič, zadevni omejevalni ukrep mora biti potreben zaradi zagotavljanja varstva javnega reda, javnega

zdravja ali potrošnikov, drugič, naravnano mora biti proti določeni storitvi informacijske družbe, ki dejansko posega v te cilje ali jih ogroža, in tretjič, mora biti sorazmeren s temi cilji. Poleg tega je treba državo sedeža in Komisijo obvestiti o nameri, da bodo sprejeti takšni ukrepi.

- 15 Verwaltungsgerichtshof (vrhovno upravno sodišče) začasno predpostavlja, da sta prvi in tretji pogoj izpolnjena. V zvezi z drugim pogojem pa se postavlja vprašanje, ali gre v primeru obveznosti iz KoPI-G za ukrep v zvezi z določeno storitvijo informacijske družbe (ki posega v varstvene cilje ali jih ogroža).
- 16 Avstrijski zakonodajalec je predpisane obveznosti štel za „ukrepe“ v smislu člena 3(4) Direktive 2000/31. Vendar Verwaltungsgerichtshof (vrhovno upravno sodišče) meni, da ni gotovo, ali splošno-abstraktno pravilo, ki določa splošne obveznosti, ne da bi prišlo do posameznega-konkretnega pravnega akta, lahko dejansko predstavlja takšen ukrep. Sprašuje se, ali je dopusten ukrep, ki zadeva na splošno opredeljeno kategorijo ponudnikov storitev namesto posamezno opredeljenih ponudnikov storitev. Sklicuje se na sklepne predloge generalnega pravobranilca v zadevi C-390/18, v skladu s katerimi se ukrepi iz člena 3(4) Direktive 2000/31 lahko sprejmejo le priložnostno. V ustrezni sodbi pa je to vprašanje ostalo neodgovorjeno, tako da še vedno ni jasno, ali naj se ukrepi, kot so določeni v KoPI-G, ki na splošno zadevajo domače in tuje ponudnike storitev, štejejo za ukrepe, ki so naravnani proti „storitvi informacijske družbe“.
- 17 Dejstvo, da je treba v skladu z Direktivo 2000/31 pred sprejetjem ukrepov od države članice izvora zahtevati, da sprejme ukrepe, prav tako nasprotuje temu, da bi se splošen-abstrakten ukrep štel za ukrep v smislu člena 3(4) direktive, saj ob sprejetju zakona, kot je KoPI-G, ni nujno znano, v katerih drugih državah članicah lahko vpliva na ponudnike storitev.
- 18 Če pa takšna splošna-abstraktna ureditev ni ukrep, naravnano proti določeni storitvi informacijske družbe v smislu člena 3(4) Direktive 2000/31, pa bi bilo po mnenju predložitvenega sodišča načelo države izvora v nasprotju z obveznostmi, kot so določene v KoPI-G. Ugotovitve o uporabi KoPI-G glede revidentk, do katerih je prišel nadzorni organ in ki jih je potrdilo Bundesverwaltungsgericht (zvezno upravno sodišče), torej ne bi smele biti sprejete.

Vprašanje 2

- 19 V skladu s členom 3(4)(b) Direktive 2000/31 mora država članica pred sprejetjem zadevnih ukrepov obvestiti Komisijo in državo članico, na ozemlju katere ima ponudnik sedež, o namenu, da sprejme takšne ukrepe. Pred tem je morala država članica od države članice sedeža neuspešno zahtevati, da sprejme ukrepe. Avstrija o sprejetju KoPI-G ni obvestila niti Irske niti Evropske komisije.
- 20 Verwaltungsgerichtshof (vrhovno upravno sodišče) zato meni, da bi se KoPI-G, tudi če bi se obveznosti, ki jih določa, šteje za ukrepe, naravnane proti storitvi informacijske družbe, in tudi če bi bili izpolnjeni drugi že navedeni pogoji, za

revidentke uporabljali le v primeru nujnih razlogov v smislu člena 3(5) direktive. Na to določbo so se pojasnila h KoPI-G izrecno sklicevala. Vendar pa ni podatkov o tem, da sta bili država članica sedeža ali Komisija naknadno obveščeni, tako da zagotovo nista bili obveščeni „čim prej“, kot je to določeno v členu 3(5) Direktive 2000/31. Zato se postavlja vprašanje, ali je zahteva po naknadnem obvestilu zgolj instruktivski predpis, ali pa lahko neupoštevanje te zahteve povzroči nedopustnost sprejetega ukrepa.

- 21 Zato se zaproša razlaga člena 3(5) Direktive 2000/31, da bi bilo mogoče presoditi, ali opustitev naknadnega obvestila pomeni, da se KoPI-G ne more uporabiti za vlagateljice revizije niti če so izpolnjeni vsi drugi pogoji iz člena 3(4)(a) direktive.

Vprašanje 3

- 22 Če bi se obveznosti iz KoPI-G obravnavale kot ukrepi, naravnani proti določeni storitvi, ki se načeloma uporabljajo za storitve, ki jih ponujajo revidentke, se v zvezi s ponudniki, ki ponujajo tudi storitev platforme za izmenjavo videov, postavlja vprašanje, ali načelo države izvora iz Direktive 2010/13 nasprotuje uporabi obveznosti iz KoPI-G v zvezi s ponudniki s sedežem v drugi državi članici glede tistih vsebin, ki niso programi ali videi, ki jih ustvarijo uporabniki.
- 23 Po mnenju Verwaltungsgerichtshof (vrhovno upravno sodišče) je treba sklicevanje člena 28a(1) Direktive 2010/13 na Direktivo 2000/31 razumeti tako celovito, da je pod pogoji, določenimi v tej direktivi, mogoče sprejeti tudi navedene ukrepe. Uporaba ukrepov, dopustnih v skladu s členom 3(4) Direktive 2000/31, za storitve platform za izmenjavo videov bi bila potemtakem dopustna, če ne bi posegala na področje, usklajeno z Direktivo 2010/13.
- 24 Ker so programi in videi, ki jih ustvarijo uporabniki, ki so na voljo na platformah za izmenjavo videov, izključeni iz področja uporabe KoPI-G, vendar so bistveni element pojma „storitev platforme za izmenjavo videov“, Verwaltungsgerichtshof (vrhovno upravno sodišče) meni, da je uporaba obveznosti iz KoPI-G verjetno združljiva z Direktivo 2010/13, če so izpolnjeni pogoji iz člena 3(4) Direktive 2000/31.